

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Сергєєнко О.М.
01 вересня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ
ОК 21**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
Спеціальність	В5 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Інструментальне виконавство (за видами)»
Статус дисципліни	Обов'язкова

Київ – 2025

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма Навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС - 4	Рік підготовки: 2-й, 3-й	
Загальна кількість годин - 120	120	120
Кількість модулів - 2	Семестр: 4-5-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 64 самостійної роботи здобувача – 56 для заочної форми навчання: аудиторних – 18 самостійної роботи – 102	4-5-й	4-5-й
	Лекції:	
	58	16
	Практичні (семінарські):	
	6	2
Вид підсумкового контролю: диференційний залік (тестовий контроль)	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: екзамен	Самостійна робота:	
	56	102

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сутність навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія» розкривається через характеристики психологічних особливостей і закономірностей розвитку особистості в процесі функціонування, розвитку, навчання і виховання. Програма спрямована на:

- розвиток у здобувачів вищої освіти наукових (психолого-педагогічних) уявлень про унікальність та складність процесу розвитку особистості;

- осмислення становлення вітчизняної психолого-педагогічної думки в європейському та світовому контексті;

- забезпечення професійної підготовки майбутнього викладача мистецького закладу з врахуванням соціальних та освітніх трансформацій.

Мета психологічної складової курсу – вивчення психіки людини та її загальних закономірностей; етапів розвитку і методів психології як науки; психічних процесів (пізнавальних, вольових, емоційних); психічних станів та властивостей. Важливе місце в навчальній дисципліні «Психологія» приділяється питанням вікової психології дітей та проблемі розвитку музичних здібностей у дітей.

Метою педагогічної складової курсу є формування професійної компетентності й особистості майбутнього фахівця, зокрема його наставлення на готовність до педагогічної діяльності, а також розвиток педагогічної культури, спрямованої на увиразнення інтелектуальних особливостей і творчого потенціалу. У дисципліні «Педагогіка» розглядаються питання процесу навчання, змісту освіти, методів, засобів, форм організації навчання та навчального контролю. Розкриваються також наукові основи процесу виховання (сутність, закономірності, принципи, зміст, методи, засоби та форми організації виховання), та її ціннісного компоненту. Важливе місце в навчальній дисципліні «Педагогіка» відводиться вивченню практик вітчизняного та світового освітнього простору, інструментам інклюзивного навчання в освітньому процесі, особливостям мистецької освіти та арт-педагогіки.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія» є опанування таких навчальних дисциплін відповідно до структурно-логічної схеми послідовності вивчення компонентів освітньої програми:

ОК 7 «Філософські студії»

Прореквізити дисципліни:

ОК 22 «Засади педагогічної діяльності музиканта»

ОК 25 «Музична педагогіка»

ОК 32 «Педагогічна, виробнича практика».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньо-професійної програми «Інструментальне виконавство (за видами)» вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Вміти здійснювати педагогічну діяльність.	РН 13

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія»:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Вміти здійснювати педагогічну діяльність.	РН 13

Після опанування навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія» студенти повинні (знати та вміти):

- опанувати основні теоретичні поняття курсу, зміст базових понять;
- опанувати зміст основних державних документів, що стосуються системи освіти України;
- знати сучасні тенденції розвитку педагогіки та психології, реформування системи освіти;
- здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків;
- здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психолого-педагогічну інформацію з різних джерел;
- аналізувати та пояснювати психічні процеси, стани та властивості, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання;
- розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань;
- розуміти вікові особливості психологічного розвитку дітей;
- обирати та застосовувати арт-технології психологічної допомоги;
- знати інструменти інклюзивного навчання в освітньому процесі;
- розуміти особливості національної системи навчання та виховання, шляхи її реалізації у педагогічній практиці;
- розуміти специфіку процесів навчання та виховання як педагогічного явища, їхні закономірності;
- планувати педагогічну діяльність, визначати і обґрунтовувати

психолого-педагогічні задачі;

- вибирати комплекс ефективних форм і методів навчання та виховання;
- застосувати на практиці різні типи навчання та дидактичні засоби навчання в залежності від педагогічної ситуації;
- знати чинники, що визначають сучасні цілі та зміст процесів виховання, навчання та освіти учнів;
- знати напрямки і засоби професійного самовдосконалення;

Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою (усно і письмово).

Під час вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія» всі здобувачі зобов'язані неухильно дотримуватися Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського».

Відповідно до освітньої програми «Інструментальне виконавство (за видами)», вивчення дисципліни «Педагогіка та психологія» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: (ЗК – загальні компетентності; СК – спеціальні компетентності).

Компетентності	Шифр
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов	ІК
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	ЗК 3
Навички міжособистісної взаємодії	ЗК 6
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ЗК 8
Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	ЗК 14
Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	ЗК 17
Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності	СК 7

Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, диригентської, педагогічної діяльності	СК 17
Здатність свідомо поєднувати інновації з ustalеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці	СК 18

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Інструментальне виконавство (за видами)», вивчення дисципліни «Педагогіка і психологія» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання (ПРН) через такі компетентності (ІК – інтегральна компетентність; ЗК – загальні компетентності, СК – спеціальні компетентності):

Шифр	Назва компетентності	Дескриптори НРК				ПРН
		Знання	Уміння/ Навички	Комунікація	Відповідальність і автономія	
	Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.					ПРН 13
Загальні компетентності (ЗК)						
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 13
ЗК 6	Навички міжособистісної взаємодії.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 13
ЗК 14	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ3	ПРН 13

ЗК 17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 13
Спеціальні компетентності (СК)						
СК 7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 13

Дескриптори НРК.

Знання.

Зн 1. Концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень.

Зн 2. Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності.

Уміння / навички.

Ум1. Розв'язання складних непередбачуваних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів.

Комунікація.

К 1. Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності.

К 2. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію.

Автономія та відповідальність.

АВ 1. Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

АВ 2. Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та / або груп осіб.

АВ 3. Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

**Програмні компетентності за професійним стандартом
«Викладач мистецької школи»**

Загальні компетентності	Шифр
Здатність забезпечувати індивідуальний підхід до учнів	ЗК 1
Здатність підтримувати під час навчання сприятливий психологічний клімат	ЗК 2
Здатність дотримуватися професійних та етичних норм поведінки	ЗК 3
Здатність працювати індивідуально та в команді	ЗК 4
Здатність запобігати виникненню конфліктних ситуацій	ЗК 5
Здатність застосовувати у діяльності професійну термінологію	ЗК 6
Здатність планувати та організовувати діяльність відповідно до обсягу та особливостей завдань	ЗК 7

Перелік трудових функцій

		Знання	Уміння та навички
А Організація та проведення навчання	А 1 Здатність забезпечувати досягнення результатів навчання	3.1. Предметна область 3.2. Види занять та форми роботи з учнями 3.3. Професійна термінологія 3.4. Зміст, цілі та програмні результати навчання 3.5. Інструменти інклюзивного навчання в освітньому процесі 3.6. Технічні засоби і обладнання, які можуть застосовуватись в освітньому процесі відповідно до виду мистецтва 3.8. Правила запобігання та протидії булінгу та будь-яким видам дискримінації	У 1. Володіти фаховими навичками в обсязі необхідному для викладання У 2. Організовувати навчальні заняття різних видів У 3. Проводити навчання за типовою або робочою навчальною програмою У 4. Обирати, застосовувати, адаптувати та коригувати методи, прийоми, засоби, технології навчання для забезпечення досягнення учнем програмних результатів навчання У 5. Застосовувати під час навчання необхідні технічні засоби, обладнання та інструменти У 7. Застосовувати різні засоби педагогічної підтримки учнів.
	А3. Здатність до роботи з документами, що відображають та забезпечують освітній процес	З 1. Вимоги до ведення навчальної документації	У 1. Оформлювати навчальну документацію відповідно до вимог

	<p>A4. Здатність навчати, вести ділову та професійну комунікацію державною мовою</p>	<p>З 1. Норми української літературної мови та норми використання усного та писемного мовлення З 2. Професійна лексика</p>	<p>У 1 Доносити навчальний матеріал до учнів та заохочувати його/її до спілкування державною мовою під час навчання У 2. Забезпечувати здобуття учнями початкової мистецької освіти державною мовою. У 3. Вести навчальну та службову документацію державною мовою</p>
	<p>A 5. Здатність планувати.</p>	<p>З 1. Предметна область</p>	<p>У 1. Планувати індивідуальну траєкторію учнів залежно від цілей навчання та індивідуальних здібностей учнів, в тому числі з особливими освітніми потребами У 2. Планувати навчальні заняття та форми роботи У 3. Скласти робочі навчальні програми</p>
<p>Б Вивчення здібностей учнів та оцінювання їх досягнень у процесі навчання</p>	<p>Б 1. Здатність визначати рівень здібностей учнів.</p>	<p>З 1. Методики, процедури, форми та інструменти визначення спроможності учнів З 2. Форми та методи оцінювання навчальних досягнень учнів і розроблення критеріїв оцінювання З 3. Критерії та рекомендації щодо оцінювання</p>	<p>У1. Визначати рівень здібностей учнів У2. Застосовувати різні форми та шкали оцінювання навчальних досягнень учнів</p>
	<p>Б 3 Здатність здійснювати моніторинг індивідуальних навчальних досягнень учнів і прогнозувати результати навчання</p>	<p>З 1. Методи аналізу навчальної діяльності учнів і прогнозування її результатів З 2. Норми законодавства щодо академічної доброчесності в частині оцінювання учнів і відповідальності за їх недотримання</p>	<p>У 1. Визначати рівень здібностей учнів У 2. Застосовувати різні форми та шкали оцінювання навчальних досягнень учнів У3 Запобігати проявам та уникати необ'єктивного оцінювання, надання учням допомоги під час проходження ними оцінювання результатів навчання чи створення перешкод, непередбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання</p>

В Участь в організації освітнього процесу та методичне забезпечення навчання	В 1. Здатність розробляти, адаптувати та узагальнювати навчальні матеріали		У 6. Використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси для організації освітнього процесу, обміну педагогічним і творчим досвідом та професійного розвитку У 7. Діяти з дотриманням вимог законодавства щодо академічної доброчесності та використання об'єктів авторського права, мережевий етикет у професійній діяльності У 8. Запобігати академічному плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації, списування, обману, хабарництву під час створення власних методичних розробок
	В 2. Здатність до поширення власного професійного досвіду	З 1. Форми, способи та методи поширення власного професійного досвіду.	У 1. Презентувати власний професійний досвід (прийоми, методи, технології навчання тощо) та зважати на рекомендації колег.
	В 3 . Методики викладання навчальної дисципліни	З 2. Обов'язки щодо участі в організації освітнього процесу на рівні мистецької школи, правила трудового розпорядку, посадова інструкція	У2 Діяти відповідно до посадових обов'язків та правил трудового розпорядку мистецької школи У 3 Вибудовувати взаємодію із колегами та професійною спільнотою на основі толерантності та взаємоповаги, загальнолюдських цінностей
Г Безперевний професійний розвиток	Г 2 Здатність визначати напрями, види та способи підвищення рівня власних педагогічних та фахових компетентностей	З 1. Види, форми та складники освіти дорослих	У 1. Аналізувати та оцінювати результати власної професійної діяльності (з урахуванням результатів навчання учнів), власний рівень професійної компетентності та його вплив на результати професійної діяльності У 2. Визначати відповідність власних професійних компетентностей чинним вимогам, сильні і слабкі сторони власної педагогічної діяльності, потребу в розвитку власних компетентностей

Навички soft skills:

- Здатність до саморозвитку (участь у відкритих онлайн-курсах);
- Навички самоорганізації;
- Презентаційні навички;
- Емоційний інтелект та емпатійність.

5. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання.

5.1 Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Протягом навчання здійснюється **поточний контроль**, в кінці кожного модуля – **модульний (підсумковий) контроль**, в кінці 1 семестру навчання - **диференційований залік** (4 семестр), в кінці 2 семестру – **екзамен** (5 семестр). Зміст курсу входить в **атестаційний комплексний іспит**.

Поточний контроль – це оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами, управління навчальною мотивацією студентів. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення навчальної дисципліни з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час занять. Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення аудиторних занять і оцінюється сумою набраних балів.

Модульний (підсумковий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів протягом семестру. Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем проблематики завершеної частини навчальної дисципліни, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу. Модуль включає бали за поточну роботу на заняттях та виконання самостійної роботи.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач повинен позитивно скласти модульний (підсумковий) контроль.

Диференційований залік – здобувач вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні оцінки за кожний змістовний модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку

проводиться у формі тестування.

Дисципліна завершується *іспитом*. Іспит – це форма підсумкового контролю засвоєння здобувачем теоретичного та практичного матеріалу, що проводиться як контрольний захід. Іспит здобувачі складають у період екзаменаційної сесії згідно з розкладом. Іспит проводиться у формі тесту на платформі Moodle.

Оцінювання знань здобувачів здійснюється за накопичувальною 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС–А,В,С,D,E,FX,F).

Атестаційний кваліфікаційний екзамен

Атестаційний кваліфікаційний екзамен з педагогічної майстерності є комплексним і складається з теоретичної і практичної складових. Передбачено перевірку теоретичних знань, практичних навичок опанування здобувачем вищої освіти компетентностями, необхідними для здійснення педагогічної діяльності у сфері вокального мистецтва.

Теоретична складова передбачає відповідь на тести, у тому числі з дисципліни «Педагогіка і психологія». Тестові завдання та критерії оцінювання дивитись у «Програмі Атестаційних кваліфікаційних екзаменів здобувачів-випускників на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня за фахом».

5.2 Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: фронтальне опитування, вибіркоче усне опитування, письмове опитування, навчальне тестування; виконання практичних завдань (кейси завдань, ментальні карти); самостійна робота здобувачів (написання доповідей/есе, захист презентацій, словникова робота), вибіркочі види діяльності (курси неформальної освіти, участь у студентських конференціях/семінарах/проектах).

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінювання
5	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.

4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти Модуль 1

Змістовний модуль 1					
T.1	T.2	T.3	T.4	МК	Разом
	С.р.	Ф.о.	С.з.	Т	
5	5	5	5	5	20

Змістовний модуль 2								
T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11	МК	Разом
Ф.о.	Т	С.р.	Т	Т	Т	С.р.	Т	
5	5	5	5	5	5	5	5	40

Змістовний модуль 3					
T.12	T.13	T.14	T.15	МК	Разом
Ф.о	С.р.	Т	проект	Т	
5	5	5		5	20

Модуль 2

Змістовний модуль 1					
T.1	T.2	T.3	T.4	МК	Разом
	С.з	У.о.	С.р	Т	
	5	5	5	5	20

Змістовний модуль 2								
T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11	МК	Разом
	С.р.	Т	С.р	Т	С.р		Т	
	5	5	5	5	5		5	30

Змістовний модуль 3					
T.12	T.13	T.14	T.15	МК	Разом
Т	У.о.	С.з.	проект	Т	
5	5	5		5	20

Ф.о. – фронтальне опитування

П.з. – практичне завдання

Т – тест

С.з. – семінар

С.р. – самостійна робота

МК – модульний контроль

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав *від 60 до 100 балів*.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
фронтальне опитування	3	15	2	10
Тестування	5	25	3	15
Семінарське заняття	1	5	2	10
Самостійна робота	4	20	4	20
Модульний контроль	3	15	3	15
Залік	1	20	-	-
Екзамен	-	-	1	30
Проект/курси	1	10	1	10
Разом		100		100

Критерії підсумкового (модульного) контролю оцінювання знань здобувачів

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень
		Здобувач
Відмінний	100...90	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань
Достатній	89-74	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці
Задовільний	73-60	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу
Незадовільний	59-35	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки
Неприйнятний	34-1	здобувач не володіє навчальним матеріалом

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Контроль самостійної роботи має відповідати вимогам об'єктивності, оперативності та систематичності, рівнем засвоєння здобувачем навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання в практичній діяльності, також включає в себе самоконтроль з боку здобувача освіти.

Завдання контролю самостійної роботи спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи здобувачів
- виховання самостійності, відповідальності та організованості
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації
- опанування здобувачами елементів методики наукових досліджень

Підсумкова кількість балів, набрана студентом за виконання чотирьох завдань самостійної роботи, також є однією із складових поточної успішності здобувачів з навчальної дисципліни. Здобувач може набрати **максимум 20 балів** за виконання усіх видів самостійної роботи під час вивчення того чи іншого модуля. Кожне завдання самостійної роботи оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**.

Оцінювання есе:

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
----------------	---------------------

5	Повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування
4	Робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження
3	Робота не повна, є суттєві неточності, пов'язані з використанням методології дослідження
2	Робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків
1	Короткий поверхневий виклад матеріалу

Критерії оцінювання модульного контролю знань здобувачів Диференційований залік

Здобувач освіти допускається до модульного (семестрового) контролю знань у вигляді диференційованого заліку, якщо за поточний контроль **мінімальна кількість балів становить 40 балів, максимальна кількість балів – 80 балів**

Оцінювання диференційованого заліку відбувається **за 20-бальною шкалою**.

За результатами семестру здобувач отримує підсумкову оцінку **за 100-бальною шкалою**, яка розраховується як середньозважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу та диференційований залік.

Критерії оцінювання модульного контролю знань здобувачів Іспит

Здобувач освіти допускається до модульного (семестрового) контролю знань у вигляді екзамену, якщо за поточний контроль **мінімальна кількість балів становить 30 балів, максимальна кількість балів – 70 балів**. Оцінювання екзамену відбувається **за 30-бальною шкалою**.

Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння дисципліни.

Сума балів(R)	Шкала ECTS	Національна 5-ти бальна шкала	Визначення
90-100	A	5	Відмінно
82-89	B	4	дуже добре
74-81	C		Добре
64-73	D	3	Задовільно
60-63	E		Достатньо
35-59	FX	2	не задовільно з можливістю повторного перескладання
0-34	F		не задовільно з обов'язковим повторним вивченням

Система нарахування додаткових балів

Додатково можуть отримати протягом семестру до 10 балів (на вибір):

- за активну участь у науковій діяльності: доповіді на науково-практичних конференціях/семінарах, участь в обговоренні.
- закінчення курсів із неформальної освіти/вебінарах/ тренінгах тощо.
- участь у проєктній діяльності.

У разі якщо при врахуванні додаткових балів сума балів за модуль (семестр) буде перевищувати 100 балів, результати успішності буде дорівнювати 100.

За бажанням здобувач освіти може отримати від викладача додаткове індивідуальне завдання для **покращення рейтингового** балу за модуль.

Перескладання роботи здобувачів можлива протягом тижня після отримання оцінки з дозволу навчальної частини на основі заяви у письмовій формі.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

З метою оцінки якості освоєння здобувачами вищої освіти змісту курсу може проводитися **ректорська перевірка**.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ I Загальна психологія

Змістовий модуль 1. Психологія як наука.

Тема 1. Світ психології. Місце психології серед сучасних наук.

Тема 2. Психологія як наука. Загальна, вікова та педагогічна психологія: основні поняття.

Тема 3. Поняття про психіку. Свідомість та самосвідомість особистості.

Тема 4. Становлення психології як науки та етапи її розвитку. Основні напрямки психології.

Тема 5. Розвиток сучасної вітчизняної психології.

Тема 6. Методи психологічних досліджень.

Змістовий модуль 2. Когнітивна та емоційно-вольова сфери особистості.

Тема 7. Увага, відчуття та сприймання як початкові рівні пізнання.

Тема 8. Пам'ять та закономірності запам'ятовування.

Тема 9. Мислення та уява як психологічні процеси в умовах діяльності особистості.

Тема 10. Емоційно-почуттєвий світ людини.

Тема 11. Психічні стани. Стрес та його роль у житті людини.

Змістовий модуль 3. Психологія індивідуальності.

Тема 12. Психологія особистості: загальна характеристика.

Тема 13. Темперамент та локус контролю. Характер та акцентуації особистості.

Тема 14. Самооцінка як психологічна компетенція.

Тема 15. Категорія діяльності у психології. Психологічні основи творчості. Рівні розвитку здібностей. Музичні здібності.

Модуль II. Загальна педагогіка.

Змістовий модуль 1. Загальна педагогіка.

Тема 1. Педагогіка як наука. Предмет, завдання і функції педагогіки.

Тема 2. Світовий освітній процес.

Тема 3. Історія педагогічних знань. Історія педагогіки України.

Тема 4. Педагогічні методи дослідження. Соціометрія.

Змістовий модуль 2. Теорія навчання і виховання.

Тема 5. Дидактичні аспекти змісту та форм навчання. Принципи навчання

Тема 6. Форми організації навчання

Тема 7. Урок як основна форма організації навчання

Тема 8. Методи і засоби навчання. Інноваційні педагогічні технології навчання

Тема 9. Аналіз і оцінка навчальної діяльності

Тема 10. Теорія виховання. Методи виховання.

Тема 11. Основні напрямки виховання в сучасних умовах. Виховання на цінностях.

Тема 12. Арт-педагогіка.

Змістовий модуль 3. Основи психології спілкування.

Тема 13. Спілкування як основа професійної діяльності педагога.

Тема 14. Моделі спілкування педагога з учнями. Педагогічна техніка вчителя.

Тема 15. Конфлікти та способи їх вирішення.

Контрольний модуль. Проект

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Світ психології. Місце психології серед сучасних наук.

Зміна і розширення предмета психології з давніх часів до наших днів, доповнення її теоріями і методами інших наук. Система феноменів, що вивчаються сучасною психологією. Структура психології та місце психології серед сучасних наук. Наукова картина світу. Розмежування наукової, популярної, повсякденної психології та парапсихології. *Міф про психею.*

Тема 2. Психологія як наука. Загальна, вікова та педагогічна психологія: основні поняття.

Визначення психології як науки. Предмет та об'єкт психології, її завдання. Структура основних форм прояву психіки особистості (поділ психічних явищ на процеси, властивості та стани). Зміст соціальної, вікової та педагогічної психології. Поведінка і діяльність як предмет психології. Загальна характеристика психічного розвитку. *Асоціативний тест К.Юнга.*

Тема 3. Поняття про психіку.

Психіка як об'єкт психології. Умовні й безумовні рефлекси. Перша та друга сигнальні системи. Особливості й форми прояву психіки в поведінці: інстинкти, навички, інтелектуальна поведінка. Умови переходу до вищої форми відображення людської свідомості. Поняття про психіку, її функції. Роль праці та спілкування у виникненні свідомості. Суть відмінностей психіки тварин і людини. Свідомість і мовлення. Свідомість і несвідоме. Рівні прояву неусвідомлюваних психічних явищ. *Тест «Домінуюча півкуля».*

Тема 4. Становлення психології як науки та етапи її розвитку.

Донауковий і науковий етапи. Науковий етап: психологія як наука про свідомість (XVIII ст.); про поведінку (сер. XIX ст.); про самосвідомість (кінець XIX століття); психіка людини пов'язується з особистістю (початок XX століття). 1879 рік - перша в світі експериментальна лабораторія у Лейпцизі В.Вундта. Основні напрями сучасної психології: психоаналіз, біхевіоризм, гештальтпсихологія, гуманістична, нарративна та когнітивна психологія. Засновники та основні ідеї теорій. *Тест Люшера.*

Тема 5. Розвиток сучасної вітчизняної психології.

Витоки української психологічної думки. Формування предметної області психологічної науки. Видатний внесок І. О. Сікорського, А. Г. Челпанова, Л. С. Виготського, О. Р. Лурії, П. Р. Чамати, М. І. Алексеєвої, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко. Розвиток в українській психології провідних ідей Г. С. Костюка. Досягнення вітчизняної сучасної психології.

Тема 6. Методи психології.

Проблема метода дослідження та його значення для науки. Методологія і методи психологічних досліджень. Загальна характеристика психологічного дослідження, основні його етапи. Вимоги до проведення психологічного дослідження. Емпіричні методи: спостереження та самоспостереження, їх пізнавальна роль, переваги та недоліки; експеримент та його види; тести; методи опитування; метод аналізу продуктів діяльності. *Фільми «Хвиля» (2008 рік), «Експериментатор: історія Стенлі Мілграма» (2015).*

Змістовий модуль 2. Когнітивна та емоційно-вольова сфери особистості.

Тема 7. Увага, відчуття та сприймання як початкові рівні пізнання.

Поняття про увагу. Фізіологічні основи уваги. Механізми мозкової діяльності, що забезпечують зосередження на об'єкті. Домінанта (А. Ухтомський).

Характеристика уваги: стійкість, переключення, розподіл, обсяг. Види уваги: мимовільна, довільна, післядовільна. Взаємозв'язок якостей уваги і властивостей нервової системи. Рефлекторна природа відчуттів. Рецептори й аналізатори. Класифікація відчуттів. Види відчуттів. Загальні властивості відчуттів: якість, інтенсивність, тривалість, просторова локалізація подразників. Поріг чутливості та його вимір. Сприймання як перспективна діяльність суб'єкта. Характеристики сприймання: предметність, цілісність, структурність, константність, осмисленість. Залежність сприймання від попереднього досвіду і характеру діяльності. Особливості розвитку когнітивних процесів. *Коректурна проба.*

Тема 8. Пам'ять та закономірності запам'ятовування.

Поняття про пам'ять. Класифікація пам'яті: за модальністю (наочно-образна, рухова, емоційна, словесно-логічна), тривалістю зберігання (миттєва, короткочасна, проміжна, довгострокова), цілями діяльності (мимовільна, довільна). Процеси пам'яті: 1. запам'ятовування: мимовільне, довільне, механічне, смислове (логічне); 2. відтворення: впізнавання (повне, неповне), згадування (довільне: пригадування, спогади; мимовільне); 3. забування: проактивне та ретроактивне гальмування. Індивідуальні особливості пам'яті: швидкість, точність і міцність запам'ятовування та готовність до відтворення.

Закономірності запам'ятовування. Крива забування за Ебінгаузом (кількість забутої після заучування інформації спочатку швидко зростає, а потім продовжує наростати дуже повільно). Людина запам'ятовує: 20% - від почутого, 30% - від побаченого; 50% - від побаченого та почутого разом, 90% - від зробленого. Особливості пам'яті у дітей дошкільного та шкільного віку. *Піктограми Лурії.*

Тема 9. Мислення та уява як психологічні процеси в умовах діяльності особистості. Поняття про мислення. Мислення і чуттєве пізнання. Операції мислення: порівняння, аналіз, синтез, абстракція, конкретизація, узагальнення. Форми мислення: поняття, судження, умовивід. Класифікація видів мислення. Особливості мислення у дітей дошкільного та шкільного віку. *Кольорові прогресивні матриці Равена.*

Тема 10. Емоційно-почуттєвий світ людини.

Поняття про походження і функціонування людських емоцій та почуттів. Класифікація емоцій. Функції почуттів. Вищі почуття: моральні, інтелектуальні, естетичні, практичні. Вольова сфера. Функції волі: спонукальна (активізація діяльності, спрямованої на мету), гальмівна (утримання від небажаних дій, вчинків). Головні етапи вольової дії. Емоційний інтелект. *Ігри «Сходінки емоцій», «Емоційний крокодил».*

Тема 11. Психічні стани.

Афекти. Настрій. Страх. Стрес та його роль у житті людини. Характеристика понять «емоційна стійкість», «психологічна стійкість», «витривалість», «стресостійкість», «життєстійкість». Роль творчої активності людини у

конструюванні життєвого та професійного шляху. Плекання психологічної стійкості - практичний інструментарій.

Змістовий модуль 3. Психологія індивідуальності.

Тема 12. Психологія особистості: загальна характеристика. Основні теорії та концепції психології особистості. Співвідношення поняття «особистість» з поняттями «індивід», «людина», «індивідуальність», «суб'єкт». Склад і структура особистості.

Тема 13. Психологія індивідуальності.

Поняття про темперамент. Фізіологічні основи темпераменту. Класифікація темпераменту та типологічні якості особистості. Індивідуальний стиль діяльності. Локус контроль. *Тест на визначення темпераменту.*

Поняття характеру. Акцентуації характеру - крайні варіанти психічної норми. Основні типи акцентуації характеру за К.Леонгардом. Психологічні особливості виховання та самовиховання характеру. Ієрархічна модель особистості «Велика п'ятірка».

Тема 14. Самооцінка як психологічна компетенція.

Поняття самооцінки та її діагностика. Рівні самооцінки. Формування самооцінки. Пам'ятка для педагога «Як формувати позитивну самооцінку». *Тест «Сходінки».*

Тема 15. Категорія діяльності у психології. Психологічні основи творчості.

Ціль та мотиви діяльності. Види діяльності: гра, навчання, праця. Історичний та індивідуальний смисл та сутність творчості. Загальне поняття про здібності і задатки. Задатки - анатомо-фізіологічне підґрунтя здібностей. Умови реалізації задатків як здібностей: діяльність, активна взаємодія з навколишньою дійсністю, навчання та виховання. Структура здібностей: задатки, знання, вміння, навички. Рівні розвитку здібностей: обдарованість, талант, геніальність. Рівні виявлення здібностей: репродуктивний, творчий. Музичні здібності. Розвиток музичних здібностей. Характеристика компонентів музичних здібностей. Сприймання музики і проєкція особистості. Критерії творчості. Етапи розвитку творчої діяльності дитини. Психологія мистецтва. *Тест «Кола» для діагностики творчих здібностей.*

Змістовий модуль 1. Загальна педагогіка

Тема 1. Педагогіка як наука. Предмет, завдання і функції педагогіки.

Поняття про педагогіку. Виникнення і розвиток педагогіки. Предмет і завдання педагогіки. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Система освіти в Україні. Рівні та ступені вищої освіти.

Тема 2. Світовий освітній процес.

Формування та розвиток освіти у провідних розвинутих країнах світу та в Україні. Документи, в яких відображено зміст освіти.

Тема 3. Історія педагогічних знань.

Історію педагогіки і освіти первісного суспільства, Стародавнього світу, Середніх віків, Нового і Новітнього часу. Стадії розвитку педагогіки: народна педагогіка - духовна педагогіка - світська педагогіка. Доробок чеського педагога Я.-А. Коменського.

Становлення виховання та освіти в Україні з найдавніших часів до XV ст. Козацька педагогіка. Виникнення і розвиток шкіл в Україні. Братські школи, їхня роль у формуванні національної свідомості, науки та культури. Заснування перших українських академій. Острозька та Києво-Могилянська академії. Виховання і шкільництво Запорізької Січі. Українська педагогічна думка епохи Відродження. К. Ушинський - основоположник наукової педагогіки і реформи школи. Педагогічна діяльність і погляди П. Блонського, С.Шацького, Г. Ващенко та їхній вплив на розвиток української педагогіки. Педагогічна діяльність і літературно-педагогічна спадщина В. Сухомлинського.

Тема 4. Педагогічні методи дослідження.

Особливості та етапи педагогічного дослідження. Педагогічне спостереження, бесіда, анкетування, соціометрія.

Змістовий модуль 2. Теорія навчання і виховання

Тема 5. Дидактичні аспекти змісту та форм навчання

Дидактика як галузь педагогіки, її виникнення і розвиток. Основні категорії дидактики: навчання, освіта, викладання, учіння, знання, уміння, навички, закономірності, принципи, форми, методи навчання. Принципи навчання. Поняття про принцип. Система дидактичних принципів.

Тема 6. Форми організації навчання. Поняття про форми навчання. Історичні форми організації навчання. Допоміжні форми навчання.

Тема 7. Урок як основна форма організації навчання.

Типи уроків, їх структура. Психолого-дидактичні та гігієнічні вимоги до уроку у загальноосвітньому навчальному закладі. Визначення мети уроку. Основні критерії ефективності уроку. Планування уроків різних типів. Самоаналіз уроку.

Тема 8. Методи і засоби навчання.

Поняття про метод і прийом навчання. Проблема класифікації методів навчання. Сутність і зміст методів навчання. Методи організації та самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності. Методи стимулювання і мотивації учіння. Методи контролю і самоконтролю в навчанні. Вибір методів навчання. Засоби навчання. Види педагогічних технологій. Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності. Інструменти інклюзивного навчання в освітньому процесі. Дистанційна освіта.

Тема 9. Аналіз і оцінка навчальної діяльності.

Стимулююча та розвивальна роль оцінки. Форми контролю. Критерії оцінювання. Психолого-педагогічні вимоги до перевірки та оцінки знань, умінь і компетенцій. Види контролю: попередній, поточний, періодичний та заключний. Критерії

оцінювання навчальних досягнень учнів за 12-бальною шкалою оцінювання.

Тема 10. Теорія виховання. Методи виховання.

Поняття про процес виховання. Структура процесу виховання. Класифікація методів виховання. *Метод «Шість капелюхів».*

Тема 11. Основні напрямки виховання в сучасних умовах.

Процес виховання як система. Особливості виховного процесу. Загальні закономірності процесу виховання. Принципи виховання. Виховання на цінностях. *Приєм «Фішбоун».*

Змістовий модуль 3. Основи психології спілкування.

Тема 12. Спілкування як основа професійної діяльності педагога.

Психологічні закономірності спілкування. Моделі спілкування педагога з учнями. Педагогічна техніка викладача. Професійна майстерність викладача мистецької школи.

Тема 13. Моделі спілкування педагога з учнями.

Педагогічна техніка вчителя. Професійна майстерність викладача мистецької школи. Педагогіка і мистецтво.

Тема 14. Конфлікти та способи їх вирішення.

Визначення конфлікту. Причини конфлікту та його види. Динаміка конфлікту. Типи конфліктних особистостей. Стили поведінки у конфлікті.

Тема 15. Арт-педагогіка.

Арт-педагогіка як особливий напрямок у педагогіці. Арт-педагогічні технології.

6.2 Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	С	пр.р	Інд	сам.р.		Л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1 Загальна психологія.												
Змістовий модуль 1. Психологія як наука												
Тема 1. Предмет психології як науки, її завдання. Вікова психологія.	2	2	-	-	-	-	16	2	-	-	-	14
Тема 2. Структура психології та місце психології серед сучасних наук.	2	2	-	-	-	-						

Тема 3. Поняття про психіку. Свідомість та самосвідомість особистості	4	2	-	-	-	2							
Тема 4. Становлення психології як науки та етапи її розвитку.	8	2	2	-	-	4	16	2	-	-	-	14	
Тема 5. Розвиток сучасної вітчизняної психології.	4	2	-	-	-	2							
Тема 6. Методи психологічних досліджень	4	2	-	-	-	2							
Модульний контроль	-	-	-	-	-	-							
Разом за змістовим модулем 1	24	12	2			10							
Змістовий модуль II. Когнітивна та емоційно-вольова сфери особистості.													
Тема 7. Увага, відчуття та сприймання як початкові рівні пізнання	4	2	-	-	-	2	16	2	-	-	-	14	
Тема 8. Пам'ять та закономірності запам'ятовування.	4	2	-	-	-	2							
Тема 9. Мислення та уява як психологічні процеси в умовах діяльності особистості.	4	2	-	-	-	2							
Тема 10. Емоційно-почуттєвий світ людини.	4	2	-	-	-	2							
Тема 11. Психічні стани.	6	2	-	-	-	4							
Модульний контроль	-	-	-	-	-	-							
Разом за змістовим модулем 2	22	10	-	-	-	12							
Змістовий модуль III. Психологія індивідуальності.													

Тема 12. Психологія особистості: загальна характеристика.	2	2	-	-	-	-	12	2	-	-	-	10
Тема 13. Темперамент талокус контроль. Характер та акцентуації особистості.	4	2	-	-	-	2						
Тема 14. Самооцінка як психологічна компетенція.	2	2	-	-	-	-						
Тема 15. Категорія діяльності у психології. Психологічні основи творчості.	4	2	-	-	-	2						
Модульний контроль.	-	-	-	-	-	-						
Разом за змістовим модулем 3	12	8	-	-	-	4						
Всього	58	30	2	-	-	26	60	8	-	-	-	52

Модуль II Загальна педагогіка.

Змістовий модуль 1. Педагогіка як наука

Тема 1. Педагогіки як науки. Предмет, завдання та функції.	4	2	-	-	-	2	18	2				16
Тема 2. Світовий освітній процес.	2	-	2	-	-	-						
Тема 3 Історія педагогічних знань. Історія педагогіки України.	4	2	-	-	-	2						
Тема 4. Педагогічні методи дослідження.	6	2	-	-	-	4						

Соціометрія													
Модульний Контроль	-	-	-	-	-	-							
Разом за змістовим модулем 1	16	6	2	-		8							
Змістовий модуль II. Теорія навчання і виховання													
Тема 5. Дидактичні аспекти змісту та форм навчання. Принципи навчання	4	2	-	-	-	2	12	2					10
Тема 6. Форми організації навчання.	4	2	-	-	-	2							
Тема 7. Урок як основна форма організації навчання	4	2	--	-	-	2							
Тема 8. Методи засоби навчання Інтерактивні методи навчання	6	2	-	-	-	4							
Тема 9. Аналіз і оцінка навчальної діяльності	2	2	-	-	-	-							
Тема 10. Теорія виховання. Методи виховання.	4	2	-	-	-	2	12	2					10
Тема 11. Основні напрямки виховання в сучасних умовах. Виховання через цінності.	4	2	-	-	-	2							
Модульний Контроль	-	-	-	-	-	-							
Разом за змістовим модулем 2	28	14	-	-	-	14							

Змістовий модуль III. Основи психології спілкування.												
Тема 12. Спілкування як основа професійної діяльності педагога.	4	2	-	-	-	2	16	2				14
Тема 13. Моделі спілкування педагога з учнями.	4	2	-	-	-	2						
Тема 14. Конфлікти та способи їх вирішення.	6	2	-	-	-	2						
Тема 15. Арт-педагогіка	4	2	-	-	-	2						
Модульний контроль.	2	2	-	-	-	-						
Разом за змістовим модулем 3	18	10	-	-	-	8						
Всього за модулем 2	66	30	2			34	58	8				50
Екзамен	2	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
РАЗОМ	120	60	4	-	-	56	120	18	-	-	-	102

6.3. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Самооцінка як психологічна компетентність	2
2.	Світовий освітній процес	2
3.	Спілкування як основа професійної діяльності педагога	2
Разом		6

6.4 САМОСТІЙНА РОБОТА

Психологія

1. Основні напрями розвитку психології.
2. Виникнення і розвиток свідомості.
3. Свідоме і несвідоме.
4. Самосвідомість особистості.
5. Принципи і методи дослідження сучасної психології.
6. Проективні методи дослідження психіки.
7. Співвідношення понять «індивід», «особистість», «індивідуальність».
8. Біологічне і соціальне у структурі особистості.

9. Самооцінка як інтегральна характеристика особистості.
10. Засоби активізації мислення.
11. Умови підвищення ефективності пам'яті.
12. Сутність та зміст поняття «Емоційний інтелект».
13. Мотиваційна сфера особистості
14. Стрес і шляхи його подолання.
15. Прокрастинація як психологічний феномен.
16. Особливості психічного розвитку особистості дошкільного віку.
17. Особливості психічного розвитку особистості молодшого шкільного віку.
18. Становлення особисті в підлітковому віці.
19. Вікові кризи в житті дитини. Характеристика кризових періодів.
20. Психологічні відмінності хлопчиків і дівчат.
21. Психологічні особливості білінгвізму.
22. Задатки і здібності як генетичний аспект особистості.
23. Арт-терапія як вид колективної роботи.
24. Психологічна сутність творчості.
25. Психологічні аспекти творчої особистості.
26. Особливості становлення музичних (художніх) здібностей у дитинстві.
27. Поняття про музичний слух.
28. Музикотерапія в розвитку дитини.
29. Спілкування як умова розвитку особистості.
30. Психологічні закономірності формування індивідуального іміджу сучасного педагога.

Педагогіка

1. Система освіти в Україні, тенденції та перспективи розвитку.
2. Педагогічні моделі освіти (європейська модель освіти, американська модель освіти, радянська модель освіти, японська модель освіти).
3. Теорія і практика «вальдорфської школи» (Р.Штайнер).
4. Теорія і практика шкіл «вільного виховання» (М.Монтессорі).
5. Виховні ідеали Київської Русі.
6. Суть виховання в козацькій педагогіці.
7. Гуманізм педагогічних ідей Й. Песталоцці.
8. Суть категорії «мета виховання» в педагогічних концепціях Я.А.Коменського.
9. Проблеми розвитку української національної школи у творах Б.Д.Грінченка.
10. Сутність педагогічного гуманізму В.О.Сухомлинського.
11. Педагогічна діяльність та педагогічні ідеї М. Драгоманова.

12. Януш Корчак - видатний педагог, автор праць із теорії й практики виховання.
13. О. Духнович про роль школи і вчителя.
14. Роль жінки-педагога у становленні педагогічної освіти в Україні.
15. Дидактика як галузь педагогіки, її основні категорії дидактики.
16. Методи навчання та їх класифікація.
17. Прийоми навчання.
18. Організаційні форми навчання.
19. Науково-методичне забезпечення навчального процесу
20. Урок - основна форма організації навчання.
21. Інструменти інклюзивного навчання в освітньому процесі.
22. Взаємозв'язок типу і структури уроку. Основні вимоги до уроку.
23. Урок музичного мистецтва в сучасній українській школі.
24. Методи навчання музики в сучасній школі.
25. Процес виховання, його структура і рушійні сили.
26. Структура процесу виховання.
27. Мета і завдання виховання. Закономірності виховання.
28. Методи та прийоми виховання.
29. Фольклор як засіб морально-естетичного виховання.
30. Арт-педагогіка як особливий напрямок у педагогіці.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА.

1. Робоча програма.
2. Електронний курс на платформі Moodle.
3. Плани семінарських занять.
4. Ілюстративні матеріали.
5. Аудіо та відеоматеріали.
6. Інтерактивна дошка.
7. Ситуативні задачі.
8. Навчальні та контрольні тести у курсі.
9. Методичні рекомендації до написання есе, рефератів та доповідей, виконання самостійної роботи.
10. Методичні рекомендації створення ментальних карт.
11. Перелік питань до екзамену.
12. Банк тестових запитань в електронному курсі на платформі Moodle.

8. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

8.1. Методичні вказівки щодо написання реферату

Тема реферату обирається слухачем самостійно, виходячи із запропонованого переліку.

Обсяг реферативної роботи має складати - 12-20 сторінок. До загального обсягу роботи не входять додатки, глосарій, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів підлягають суцільній нумерації (у правому нижньому куті). Робота має бути надрукована з дотриманням стилістичних і граматичних норм. У тексті обов'язково повинні бути посилання на літературу та інші джерела, що використовувалися при підготовці реферату.

Текст реферативної роботи викладається державною мовою на стандартних аркушах формату А-4.

У тексті не допускаються порожні рядки (окрім відступів між ілюстраціями і текстом), зайві пробіли. Абзаци позначати тільки клавішею «Enter». Слідкувати за правильним використанням дефісу (-) і тире (—).

Оформлення тексту: робота друкується шрифтом Times New Roman, 14 кеглем; вирівнювання - «За шириною»; міжрядковий інтервал «Полуторний» (1,5 Lines); абзацний відступ - п'ять знаків (1,25 см); верхнє і нижнє поле - 2 см., лівє - 3 см, правє - 1 см. Назву розділу друкують маленькими літерами (перша велика) з абзацного виступу.

Структура реферату:

Вступ (1-2 сторінки) - обґрунтовується актуальність теми, її особливості (підстави, причини, проблемну ситуацію, що зумовили необхідність написання реферату); зазначаються предмет та об'єкт дослідження; виділяються завдання роботи.

Основна частина. Розділ 1 – наводяться основні теоретичні, експериментальні дослідження з теми; визначається сутність проблеми, основні чинники, що зумовлюють розвиток явища або процесу, який вивчається; наводиться перелік основних змістових аспектів проблеми, які розглядалися вченими; визначаються недостатньо досліджені питання, з'ясовуються причини їх недостатньої розробки.

Розділ 2 – дається поглиблений аналіз сучасного стану процесу або явища; особлива увага приділяється виявленню нових ідей та гіпотез, експериментальним даним, новим методикам, оригінальним підходам до

вивчення проблеми; аналіз практики.

Висновки (2-3 сторінки) - містить узагальнені висновки, рекомендації, пропозиції; висловлюються власні думки щодо перспектив розвитку проблеми.

Список літератури - включають публікації переважно останніх 5-10 років. Кількість ± 15 . Наводиться в кінці тексту відповідно до алфавіту чи появи посилання у тексті.

Посилання на літературу - необхідно подавати у такому вигляді: [2], або [3, с. 28-30].

Поради: У рефераті послідовно розкривайте всі передбачені планом питання, обґрунтуйте, пояснюйте основні положення, підкріплюйте їх конкретними прикладами і фактами. Формулюйте думки чітко, просто, правильно і недвозначно (щоб і самому було зрозуміло), а також прагніть логічно структурувати текст. Щоразу треба пам'ятати, що Ваш реферат хтось читатиме і прагнучиме зорієнтуватися в ньому, щоб швидко знайти відповідь на питання, які його цікавлять (заодно уявіть себе на місці такої людини).

8.2. Індивідуальні завдання.

Орієнтовна тематика завдань:

1. Створити ментальну карту когнітивних процесів.
2. Описати основні прийоми активізації уваги учнів на уроках.
3. Скласти порівняльну таблицю вікових особливостей розвитку дітей шкільного та підліткового віку.
4. Скласти кросворди із ключовими словом психологія і педагогіка.
5. Зобразити схематично методи навчання.
6. Виписати з українських фольклорних джерел до приклади ставлення до навчання.
7. Розробити пам'ятку про формування позитивної самооцінки.
8. Дати характеристику навчальному посібнику.
9. Скласти питання для індивідуальної бесіди з учнем.
10. Описати дидактичну гру та виготовити до неї наочність.
11. Описати причини забування та шляхи їх подолання.
12. Скласти перелік прийомів формування творчої уяви.
13. Визначити характеристика тривожної особистості.
14. Зобразити схематично причини неуспішності учнів.
15. Зобразити схематично сучасні види і концепції навчання.
16. Скласти порівняльну таблицю внеску українських педагогів у дослідження проблем дидактики.
17. Описати гуманістичні цінності сучасної української освіти.

18. Описати сутність та принципи особистісно орієнтоване навчання.
19. Створити ментальну карту умов ефективного спілкування вчителів і учнів.
20. Описати сутність та принципи національно-патріотичного виховання учнів.

8.3. Алгоритм створення ментальної карти:

1. Напишіть на середині аркуша паперу поняття, можете обвести його в коло. Переконайся, що розмір аркуша паперу є відповідним. Кладіть аркуш горизонтально. Таку карту зручніше читати.

2. Намалюйте декілька ліній, що йдуть від кола. Кількість ліній дорівнює центральним поняттям. На кожній лінії напишіть підтему, що відповідає основній темі в центрі. Вони означають основні розділи карти. Так організуйте простір аркуша, щоб не залишалось порожнього місця, а гілки не розміщувалися дуже щільно. Важливо і те, що гілки повинні бути живими, гнучкими, загалом, органічними. Довжина лінії повинна дорівнювати довжині слова.

3. Пишіть друкованими літерами, якомога ясно і чітко. Варіюйте розмір літер і товщину ліній залежно від ступеня важливості ключового слова.

4. Обов'язково використовуйте різні кольори для основних гілок. Це допомагає цілісному і структурованому сприйманню. Колір також допомагає виділяти і структурувати думки. Так, на думку Тоні Б'юзена, для особливо важливих питань бажано виділяти гілки теплими кольорами, а написи над ними робити ахроматичними (чорний і сірий). Однак не перевантажуйте візуалізацію.

5. Від цих ліній можна провести додаткові тонші лінії для під категорій або питань до підтем. Пишіть на кожній лінії тільки одне ключове слово.

6. Намагайтеся знайти якомога більше понять та правильно розмістити їх на карті. Подібний спосіб запису дозволяє ментальній карті необмежено рости і доповнюватися. Від цього залежить оцінювання вашого проекту.

7. Використовуйте також малюнки і символи (для центральної теми малюнок обов'язковий).

Для створення ментальних карт зручно використовувати різні онлайн додатки веб-сервісів. Зокрема, це такі безкоштовні онлайн додатки для створення ментальних карт як Coogole - www.coggle.it, Xmind - www.xmind.net, MindMeister - www.mindmeister.com.

8.4. Методичні вказівки щодо написання есе

ЕСЕ - це вид презентаційної роботи. Її мета поінформувати, повідомити про наукове поняття, обґрунтувати певну позицію чи ідею за допомогою фактів із надійних джерел та думок експертів, створення дискурсу на ту чи іншу тему.

В есе ЛАКОНІЧНО, ТОЧНО, ВИРАЗНО, СТИСЛО ТА ЗРОЗУМІЛО подається суть наукового поняття. Її призначення – визначити актуальність та дати відповіді на питання «що», «чому» і «навіщо». Для переконливості та доказовості наводяться факти, події та перевірена інформація. Виклад матеріалу подається у логічній послідовності.

Есе - це невеликий текст науково-публіцистичного стилю, що містить стислий виклад основних аспектів певної теми. ОБ'ЄМ 1-3 стор., в залежності від поставленого завдання.

Вимоги до есе:

1. Чітка структура:

- вступ
- теза, аргументи
- теза, аргументи
- теза, аргументи
- висновок
- список використаної літератури.

2. Обґрунтування тез аргументами..

Теза - це посилення на думку.

Аргументи - це думка, яка доводить тезу (факти та події минулого та сьогодення, життєві ситуації та наукові докази).

3. Певний стиль оформлення посилань.

Оформлення матеріалів:

- формат тексту: Microsoft Word (*.doc); шрифт: Times New Roman, розмір (кегель) – 14; міжрядковий інтервал: 1,5 рядка;
- прізвище, ім'я та по батькові автора (вимірювання по правому краю)
- група та спеціальність (курсивом, вимірювання по правому краю);
- назва (вирівнювання по центру);
- текст есе (вирівнювання по ширині).

Поради:

- придумайте влучний заголовок,
- знайдіть 3-5 джерел інформації,
- визначте ключові поняття/речення,
- одне речення - одна думка,
- перевірте чи не припустилися орфографічних, граматичних чилексичних помилок.

Повідомлення може бути оформлене в оригінальній креативній формі, наприклад, у вигляді запитань та відповідей на них, ментальної карти та інше.

Коли Ваше завдання готове, перевірте наступне:

- Чи відповів/ла я на поставлене запитання?
- Наскільки зрозуміло і точно я виклав/ла свої думки?
- Чи природно звучить те, що я виклав/ла, чи немає помилок?

8.5. Методичні вказівки щодо створення презентації.

Презентація - це виступ у цілому, а слайди - лише його супровід, оформлений з використанням малюнків, графіків, діаграм, символів.

Найкращий спосіб організації вашого матеріалу в логічно послідовну і переконливу презентацію - написати план. Це впорядковує ваші думки і дасть вам можливість найкращим чином представити тему.

Порядок розташування слайдів диктується логікою виступу, але можна виділити розділи, які є загальними для будь-якої презентації. До них відносяться:

- Титульний лист. Містить тему (назву) виступу, ПІБ автора.
- Зміст презентації. На слайді представляється план презентації, що містить основні її розділи або питання, які будуть розглянуті в ході виступу.
- Основна частина презентації, яка відображає основні думки та ідеї виступу і складається з переліку слайдів з відповідними заголовками на кожному.

- Резюме, висновки.
- Заклучний слайд. Як правило, на ньому розміщуються слова «Дякую за увагу!».

ПІДКАЗКИ:

Принцип "10/20/30". Гай Кавасакі у створенні презентації користується правилом "10/20/30", тобто 10 слайдів, 20 хвилин і 30 розмір шрифту. Стів Джобс був прихильником більш мінімалістичного стилю - градієнтний фон, великі зображення, мінімум тексту та елементів. У нашому випадку орієнтуйтеся на 8-10 хвилин.

Головну увагу головним речам.

Презентація - це не документ. Включайте лише ту інформацію, яка допоможе краще сприймати матеріал.

Інформація, а не дані (без великих схем та таблиць).

Правило "5 об'єктів на слайді"

Дизайн слайдів повинен бути простим. Необхідно, щоб ідея слайда сприймалася з першого погляду, за 10-15 секунд. Межа для хорошого текстового слайда - 290 знаків, це приблизно 30-35 слів. Слайд не слід

перевантажувати малюнками та іншими "прикрасами" для того, щоб не ускладнювати сприйняття, не відволікати увагу від основної думки, вираженої на ньому. Глядач не повинен шукати головну думку, вона повинна бути відразу видно.

Багато, щоб на слайді був лише один значущий елемент. Це елемент, на який глядач зверне увагу в першу чергу. Він же повинен нести основне смислове навантаження. Якщо на слайді задумані ще й інші елементи, необхідно, щоб вони були чітко підпорядковані основному, тобто бути меншими за розміром і менш яскравими. У результаті погляд людини в першу чергу зупиниться на головному елементі слайда. Далі відбувається найбільш природний рух очей: зліва направо, зверху вниз. У цьому порядку і слід розташовувати елементи слайда.

Бувають ситуації, коли необхідно зобразити кілька рівноцінних елементів. У цьому випадку рекомендується обмежити їх число трьома або п'ятьма.

Одна картинка замінює 1000 слів.

Принцип контрастності. Наприклад, ВИДІЛЕННЯ - ефективний метод залучення уваги до елементів слайду. Виділяйте не більше 10% видимого дизайну. Якщо виділити більше - ефективність знижується. Обирайте та використовуйте обмежену кількість способів виділення (1-2) на всіх слайдах презентації. Майте на увазі, що коротке слово з великих літер читається ЛЕГКО.

Гармонійні кольори:

Червоний Зелений, сірий

Темно-червоний (бордо) Перлинно-сірий, рожево-білий

Рожевий Чорний, бежевий, блакитний

Насичено-рожевий Світло-блакитний, зелений

Коричнево-рожевий Блакитний, кремовий

Блідо-рожевий Салатовий, блідо-бузковий, блакитний

Жовтогарячий Фіолетовий, блідо-блакитний, світло-синій

Солом'яно-жовтий Блідо-рожевий, сірувато-блакитний, зелений, фіолетовий, блакитний

Жовтий Світло-пурпуровий, зелений

Блідо-жовтий Сірувато-рожевий, блідо-зелений

Золотистий Світло-сірий, зелений, темно-червоний

Блідо-зелений Коричневий, бежевий, волошковий, рожевий

Сіро-зелений (колір морської хвилі) Жовтий, пісочний, оранжесвий, рожевий

Темно-зелений Темно-зелений, пурпурово-рожевий

Сіро-блакитний Зелений, сірий, рожево-пурпуровий

*Синій Жовтий, пісочний, оранжевий, рожевий
Фіолетовий Біло-бузковий, рожево-пурпуровий*

8.6. Орієнтовні питання до заліку:

Змістовий модуль 1. Психологія як наука.

1. Предмет психології як науки, її завдання.
2. Становлення психології як науки та етапи її розвитку.
3. Методи психологічних досліджень.
4. Поняття психологічних процесів, станів та властивостей.
5. Увага як форма організації психічної діяльності.
6. Відчуття. Класифікація відчуттів.
7. Сприймання як початковий рівень пізнання.
8. Відчуття, їх властивості. Класифікація відчуттів. Різновиди відчуттів.
9. Пам'ять. Процеси пам'яті. Види пам'яті.
10. Закономірності запам'ятовування.
11. Поняття про мислення як вищу форму пізнавальної діяльності.
12. Мисленнєві операції, види мислення.
13. Уява. Структура уяви. Види уяви. Процеси уяви.
14. Емоційно-вольова сфера.
15. Темперамент та локус контроль.
16. Характер та акцентуації особистості.
17. Рівні розвитку здібностей. Ознаки творчої діяльності.
18. Особистість та її формування. Структура особистості.
19. Індивід, індивідуальність, особистість.
20. Самооцінка як форма прояву індивідуальної самосвідомості.

Змістовий модуль 2. Загальна педагогіка.

1. Предмет і завдання педагогіки, її значення в житті людини.
2. Предмет, завдання і функції педагогіки.
3. Галузі педагогіки. Зв'язок педагогіки з іншими науками.
4. Методи педагогічного дослідження.
5. Основні етапи розвитку педагогіки.
6. Видатні українські педагоги: А. С. Макаренко, В. О. Сухомлинський.
7. Дидактика. Принципи навчання.
8. Основні категорії дидактики: навчання, освіта, викладання, учіння, знання, уміння, компетенції.
9. Форми організації навчання.
10. Урок як основна форма організації навчання.
11. Поняття про метод і прийом навчання.
12. Класифікації методів навчання.

13. Цифрові технології навчання.
14. Аналіз і оцінка навчальної діяльності.
15. Мета, функції, зміст виховання.
16. Поняття «виховання» та принципи виховання.
17. Види та методи виховання.
18. Виховання на цінностях.
19. Поняття педагогічної майстерності.
20. Спілкування як основа професійної діяльності педагога.

9. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ

Пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) виклад спрямований на повідомлення інформації різними засобами, у тому числі з використанням новітніх технічних засобів навчання: лекції (вступна лекція, лекція-бесіда, лекція-діалог, інтерактивна лекція з використанням мультимедійних презентацій).

Репродуктивний метод полягає у відтворенні інформації студентом у певній логічній послідовності.

Проблемний виклад - проблемні диспути, семінарські заняття.

Евристичний метод - метод навчання, за якого певні елементи знань відомі заздалегідь, а інші відомості здобувачі вищої освіти доповнюють, узагальнюють та розв'язують самостійно.

Дослідницький метод - реалізація завдань, що потребують креативного підходу та інтенсифікації наукового пошуку (підготовка презентацій та ментальних карт, складання словника, робота з таблицею, участь у творчих проектах та студентських конференціях).

Проектний метод - індивідуальна науково-дослідна робота.

Ініціативне самонавчання, що передбачає самостійну роботу на основі підручників, посібників, методичних порад, курсів неформальної освіти, інтернет-ресурсах, освітньої платформи Moodle.

Студентоцентроване навчання на основі компетентнісного та особистісно-орієнтованого підходу.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. / В. П. Москалець. – К. Ліра–К.; 2020. – 564 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk/sk814182%20.pdf>
2. Дуткевич Т.М. Загальна психологія. Теоретичний курс. – К.: Центр

навчальної літератури, 2019. – 388 с.

3. Ільїна Н.М. Психологія творчості та обдарованості. - Суми: Університетська книга, 2020. - 227 с.
4. Максименко С. Д. Загальна психологія: Навч. посіб. Видання 3-є, перероблене та доповнене. - К.: Центр навчальної літератури, 2017. - 272 с.
5. Варій М. Й. Загальна психологія.: підр. [для студ. вищ. навч. закл.] / М. Й. Варій - [3-тє вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с.
6. Павелків Р.В. Загальна психологія. Підручник. - К.: Кондор, 2009. - 576с. URL: <https://westudents.com.ua/glavy/77227-13-zavdannya-suchasno-psiholog.html>
7. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: Навч. посіб., 4-те вид., випр. і доп. – К.: Каравела, 2020. – 418 с.
8. Основи психології та міжособове спілкування: навчальний посібник (ВНЗ І-ІІІ р. а.) / Л.В. Засєкіна, Т.В. Пастрик. – В-во: «Медицина», 2018.
9. Вікова психологія: Хрестоматія : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова ; упоряд. Л. В. Долинська, Т. М. Лисянська, Л. М. Ширяєва. - Київ : Каравела, 2014. - 487 с.
10. Чайка В. Основи дидактики: навч. посібник. Київ: ВЦ «Академвидав», 2011. 240с. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/340-osnovi-didaktiki-chaykavm.html>
11. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: навч. посібник. К.: «Знання», 2008. 566 с. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/356-teoretichn-osnovi-suchasno-ukranskopedagogki-vishnevskiy-o-.html>
12. Артемова Л.В. Історія педагогіки України. Підручник. – К., Либідь, 2006. – 424 с.

Допоміжна література:

1. Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. посіб. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук. - К.: Каравела, 2008. – С.554-639.
2. Дрозденко К. С. Загальна психологія в таблицях і схемах: Навч. посібник /К.С.Дрозденко. – К. : Професіонал, 2004. - 304 с.
3. Корольчук М. С. Психологія: Схеми, опорні конспекти, методики: навч. посіб./ за заг. ред. М.С.Корольчука. /М.С.Корольчук. - К. : Ельга; Ніка-Центр, 2009. -320 с.
4. Копець Л. В. Психологія особистості: Навч. Посіб./ Л. В. Копець - К.: Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2007. - 460 с.
5. Основи психології / За ред. О.В.Киричука, В.А.Роменця. - Вид. 4-е.- К.,1999. – 246 с.
6. Титаренко Т.М. Сучасна психологія особистості. - К.: Марич, 2009. -

232 с.(серія «Психологічний інструментарій»).

7. Психологія та педагогіка. Зб. міні-кейсів / [Л. А. Колесніченко, М. І. Радченко, В. В. Стадова та ін.] ; за заг. ред. Л. А. Колесніченко. - К. : КНЕУ, 2010. – 362 с.

8. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб., доп. Київ: ВЦ «Академвидав», 2007. 616 с.

9. Дичківська М.І. Інноваційні педагогічні технології: Практикум. Київ: «Слово», 2013. 448 с.

10. Енциклопедія освіти / За ред. В.Кременя. Київ: Юніком Інтер, 2008. 1040 с.

11. Пометун О.І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібник / за ред. О. І. Пометун. К. : «А.С.К.», 2005. 192 с.

12. Казьміна А. Шість капелюхів де Боно : тренінг / А. Казьміна // Шкільний світ. – 2012. – № 11, березень. – С. 6–8.

13. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання: Навч. посіб. - 2-ге вид., допов. і переробл. - К.: Вищ аш к., 2005. - 343 с.
file:///C:/Users/user/Downloads/Telegram%20Desktop/%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%D1%96%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%9A%D0%B0%D1%80%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA%D0%A1%D0%93_.pdf

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.nbu.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
2. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України
3. <https://pmu.in.ua/> - Педагогічний музей України Національної академії педагогічних наук України

Література з психології для читання

- Пол Клейнман Психологія 101. Факти, теорія, статистика, тести й таке інше; Психологія. Люди, концепції, експерименти
- Ерік Берн Ігри, в які грають люди.
- Алан піз Мова жестів.
- Юлія Гіпенрейтер Особистість та її формування.
- Кові Стівен Р. 7 навичок високоефективних людей. Потужні інструменти розвитку особистості.

- Еріх Фром Втеча від свободи; Мистецтво любові.
- Дейл Карнегі Як перестати турбуватися і почати жити.
- Віктор Франк Людина в пошуках справжнього сенсу; Лікар та душа.

Основилоготерапії.

- Д.Мюріел та Д.Дороті Народжені вигравати.
- Джон Грей Жінки з Венери, чоловіки з Марсу.
- О.Сергеєва, В. Тарасов Як підняти самооцінку і стати впевненим у собі.
- Б.Трейсі Зроби це зараз.
- Д.Рока Мозок: інструкція про використання.
- Наука за 30 секунд. Психологія. 50 найвизначніших психологічних теорій, які можна пояснити за півхвилини / пер. з англ. К.Дем'янчук. – Київ : Форс Україна, 2020. – 160 с.

• Б'юзен Т. Мапа думок. Докладний посібник із вивчення і застосування найпотужнішого інструмента мислення у світі : Тоні Б'юзен ; переклад з англ. Олени Замовської. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2021. – 224 с.

• Марк Лівін, Ілля Полудьоний Простими словами. Як розібратися з своїми емоціями

- Оклі Барбара Навчитися вчитися
-

Онлайн-курси та ресурсні матеріали:

- Посібник «Твоя Сила. Практикум для дітей та підлітків» [Світлана Ройз] (<https://drive.google.com/file/d/1uuz5V8qJyaGHp6znC4l1hcbFvkWMKP6/view?usp=sharing>)
- Посібник «Стресостійке дитинознавство» [Світлана Ройз] (https://drive.google.com/file/d/1GqN1EfJxqlLtyORDcqmxQ0j2H9_PmP6/view?usp=sharing)
- Ресурсна скриня [Світлана Ройз] (https://drive.google.com/file/d/1fnhrRd6l7Tdu_ao7ttZbcOxSI-cMci_M/view?usp=sharing)
- Анімоване пояснення стресу дітям і дорослим [NATAL Israel] (<https://www.youtube.com/watch?v=vsUrU8yjXu0>)
- Техніка терапевтичного теплінгу для стабілізації психоемоційного стану [Self Help for Trauma] (<https://www.youtube.com/watch?v=UDI1cEG9664>)
- Протидія та попередження булінгу (цькуванню) в закладах освіти [Prometheus] (https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:MON+AB101+2019_T2/about)
- Безпека дитини - відповідальність кожного дорослого [Центр гідності дитини УКУ, запис в групі відбувається періодично] (<https://online.ucu.edu.ua/courses/course-v1:UCU+EC6+2022/about>)
- Серія вебінарів для освітян «Спільно для вчителів» про самопідтримку та

допомогу дітям у навчанні під час війни [«Навчай для України», «Простір Толерантності»]

(<https://www.youtube.com/playlist?list=PLxHnykyO7ftYUNu6AhW4Nbkum1sLi4C6w>)

- Серія вебінарів на теми втрати, горювання, стратегій підтримки, самопомоги, тощо [Національна психологічна асоціація за сприяння ПРООН] (<https://www.youtube.com/playlist?list=PL0-qYICkWMvfoEvlQGXFQFN8sOU-0yt3e>)

- Вебінар «Перша психологічна допомога» [Центр здоров'я та розвитку «Коло сім'ї», спікерка: Галина Нетлюх]] (<https://youtu.be/BCizv3B3PYQ>)

- Серія коротких відеоуроків «Навчаємось мінній безпеці» [UNICEF Ukraine] (<https://www.youtube.com/playlist?list=PLJ2-31j4oXT7YNWjqt5fV70BK3pqs5pW->)

- Сміливі навчати. Онлайн-курс про вчителювання у час кризи [EdEra, "Навчай для України"] (<https://study.ed-era.com/uk/courses/course/1762>)

- Психологічна безпека дорослих і дітей під час повітряної тривоги у школі [Zrozumilo!] (<https://courses.zrozumilo.in.ua/courses/course-v1:EEF+EEF-029+sept2022/about>)

- Перша психологічна допомога учасникам освітнього процесу під час та після завершення воєнних дій [Інститут модернізації змісту освіти] (<https://hryoutest.in.ua/courses/programa-pidvishchennya-kvalifikaciji-psihologichnoji-pidtrimki-dlya-osvityan-ta-batkiv>)

- Техніки для плекання психологічної стійкості [Український інститут когнітивно-поведінкової терапії] (https://i-cbt.org.ua/resilience-academy/?fbclid=IwAR23osPwNJg7c8Dr7KAGeanb65UcdY2jL-NvJFwA5qSeE_Ak3f8TzEP9nlg)

- Телеграм-канал «Дитячі історії у недитячий час» про те, як пояснити дітям події в країні (https://t.me/dytyachi_istorii)

- Методичний посібник для педагогів «Психосоціальна підтримка в кризовій ситуації» [Сергій Богданов, Оксана Залеська] (<https://drive.google.com/file/d/1943on4Oo873rhyzPSTmtZO3MbAiTviNy/view?usp=sharin>)

- Навчаймось вчитись: Потужні розумові інструменти для опанування складних предметів (https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+LHTL101+2018_T3/about)

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри у 2022/2023н.р.

Протокол № 1 від 29 серпня 2022р.

Завідувач кафедри Ясько О.А.
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на засіданні кафедри у 2023/2024н.р. зі змінами: відповідно до освітньої програми «Інструментальне виконавство (за видами)», що була рік на громадському обговоренні оновлена рекомендована література.

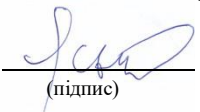
Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

Завідувач кафедри Ясько О.А.
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2024/ 2025н.р.зі змінами:

робочу програму доповнено матрицею відповідності програмних компетентностей за професійним стандартом, також оновлено перелік джерел та удосконалено систему оцінювання здобувачів вищої освіти.

Протокол № 1 від 02 вересня 2024 р.

Завідувач кафедри О.А.Ясько
(підпис) (Прізвище ініціали)